

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se primesc după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M Â N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160—
Pe 1/2 an „ 80—
Pe 1/4 an „ 40—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320—
Pe 1/2 an „ 160—
Pe 1/4 an „ 80—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

După eșuarea fuziunii

Cum a tratat partidul național.
Bilanțul eșecului.

Am salutat cu entuziasm realizarea fuziunii pentru motivul că însemna înjghebură marelui partid al democrației române prin îmbinarea aspirațiilor politice ale masselor populare de dincoace și dincolo de Carpați. O clipă l-am văzut înfăptuit. Dar nu i-a fost dat să trăiască. Și cu aceasta se amână din nou pășirea țării pe calea constituționalismului.

Durerile facerii erau prea grozave; așa că mai bine s'a sacrificat copilul atât de mult așteptat. Transilvănenilor primirea dlui Stere le apărea ca o desmințire a înfregului trecut de luptă națională a Ardealului; iar partidul țărănesc vedea în excluderea doctrinarului său politic o inconsecvență față de sine însuși. Din nicio parte n'a intervenit acea dragoste ce-a dictat atâtor martiri să se sacrifice pe ei înșiși. Au trecut vremurile de jertfă desinteresată. De teama chinurilor ce întovărășesc în mod fatal venirea pe lume a oricărui noulăscut s'a preferat provocarea unui avort.

Urmează acum consecințele lui, dezastruoase atât pentru provocatori cât și pentru țară, care-și lega mari nădejdi de viața avortatului.

* * *

Partidul național are în primul rând să răspundă față de opinia publică pentru lipsa de bună credință și sinceritate, cu care a pornit la înfăptuirea celei mai mari probleme din politica noastră internă: Inchegarea frontului democrației în lupta pentru constituționalitate. Falsitatea atitudinii sale față de cazul Stere este izbitor de evidentă. Și a dat dovadă de-un cinism brătienist când, — după ce a acceptat odată ca în comitetul definitiv de conducere al partidului organizațiile provinciale să-și trimeată delegații lor, — a venit și a zădărnici fuziunea pentru un lucru de nimica: alcătuirea comitetului provizor, în care țărăniștii basarabeni voiau cu orice preț să-l aibă și pe Stere.

Explicații felurite se pot da acestei vădite inconsecvențe.

Se poate că de astădată, renunțând la felul lor de-a fi, naționaliștii au pornit-o de-a răsura, în credința că pe Stere-l pot impune țării. Firește nu aveau de gând s'o facă acum, ci numai după înjghebură puternicului partid. Reacțiunea opiniei publice, care cere ostracizarea fruntașului țărănist, i-a făcut să bată în retragere.

Sau nu l-au voit pe Stere nici de cum și atunci aveau da-

toria s'o spună categoric din capul locului.

Insfârșit mai este o a treia eventualitate: partidul național voind să încerce o mică farsă din cine știe ce motive de strategie politică.

Era imposibil ca opinia publică să nu-și dea seamă, încă dela început, de toate acestea. Lipsa bazei morale a recente acțiuni eșuate a partidului național nu putea fi mascată. Ne-o dovedește de altfel și exspectativa aderenților fără drept de vot ai acestui partid, cari în zilele de plămădeală a fuziunii nu îndrăneau să se pronunțe nici pentru, nici contra dlui Stere.

Vina partidului țărănesc e mult mai redusă: De natură formală, nu de fond. Intr'adevăr de ce n'ar fi intrat Stere ca delegat al Basarabiei în conducerea noului partid, dacă în baza învoelii reciproce era admisă această delegare în comitetul definitiv.

Pierderea ce-o încearcă ambele partide prin eșuarea fuziunii este însemnată. Răscolirea cazului Stere va zdruncina popularitatea țărăniștilor. Pentru partidul național lichidarea fuziunii se încheie cu o știrbire a prestigiului său politic. Prin începerea tratativelor de fuziune și-a recunoscut slăbiciunea, iar prin felul cum a înțeles să trateze cu țărăniștii, partidul național și-a mai risipit din creditul său moral moștenit.

Pierderea cea mare este însă a țării întregi. În locul înfăptuirii marelui partid democratic, cu rădăcini adânci în toate provinciile, încercarea de fuziune ne-a adus o slăbire a celor două grupuri democratice, slăbire ce întârzie întronarea adevăratului constituționalism în România întregită.

Octavian Buzea.

Ungurii-și compromit școlile

În jurul limbei românești la examenele școlilor minoritare.

O agitație nejustificată a provocat printre Ungurii din Ardeal dispozițiunea ministerului instrucțiunii publice, prin care se cer absolvenților școalelor minoritare în românește probe verbale și scrise despre cunoștințele lor din domeniul literaturii istoriei și geografiei românești. Bisericele au suspendat examenele, iar la unele licee, ca bunăoară cel reformat din Orăștie, comisiunea examinatoare delegată de minister a fost refuzată.

Nu ne-au surprins toate acestea. Cunoaștem îndeajuns excesiva iritabilitate cu care concetățenii noștri unguri primesc orice măsură referitoare la drepturile ce statul are față de școlile minoritare. Alarma o dau pentru orice fleac, în loc să-și ia osteneala să vadă realitatea lucrurilor.

Astfel în cazul de mai sus ar fi trebuit

Un privilegiu sășesc

20 ani muncă silnică dlui Brătianu?

Regimul presei impus Ardealului de către actualul guvern, ce pretinde a avea în fruntea sa pe făuritorul României Mari, a suprimat numeroase publicațiuni românești.

Motivul este lupta națională ce nu convine partidului liberal. În acelaș timp ziarele sășești sunt lăsate să ne insulte în dragă voie.

Astfel printre multe altele „Bistritzer Deutsche Zeitung“ cere viitorului guvern condamnarea dlui Brătianu, Anghelescu și Pteancu la câte 20 ani de muncă silnică pentru infracțiunea de instigare la luptă între naționalități.

Autoritățile și acuzații nici habar n'au să reacționeze. Și Sașii se mai plâng că le merge prost!

r. r.

Romanizarea orașelor

— Exemplul dela Rășinari. —

Încă înainte de război fruntașa comună Rășinari ceruse să fie legată prin linie ferată de Sibiu. Din cauza războiului totul a rămas baltă.

Rășinarienii, după îndelungate stăruințe, au obținut însfârșit o aprobare a memoriului lor. Linia ferată va fi în curând clădită. Profitul comunei natale a dlui Octavian Goga este indiscutabil. Circulațiunea mai intensivă va produce o înviorare economică și culturală. În acelaș timp câștigă însă și cauza românismului din Sibiu, deschizându-se astfel drum mai liber intrării elementului român.

Exemplul ar trebui să-l imite celelalte orașe din Ardeal, aproape toate mai înstrăinate decât Sibiu, încopciind astfel vieții lor economice comunele românești din apropiere. E unica soluție serioasă și realizabilă a romanizării orașelor dela noi.

Mentalitatea „Infrățirei“

În jurul faimoasei societăți de exploatare a pădurilor din munții apuseni, ce poartă numele de mai sus, s'a produs o mică divergență de păreri între „Patria“ și „Infrățirea“, interesantă pentru mentalitatea ambelor ziare, pe care ne-o desvăluie.

În numărul său din 2 Iulie organul partidului național din Cluj publica următoarea informație:

„Mai jos dăm numele membrilor cari fac parte din comitetul de administrație al societății „Regatul Mare“, Emil Tischler, Weisz Iosef, Semensis Hermann, Phetril Hermann, Steinberger Vic, Tischler Moritz, Gyöngyössy Iosef, Iosef Brunner, Elemér Tischler, Arnold Ronna, Max Wentrel, William Rollheimer, susținuți de românii Gh. Leon, colonel Castano, Petre Groza, Valentin Poruțiu, N. Filotti, Emil Hațeganu, ing. Peltz, Pomp. Piso, Gh. Nedelcu, Vasile Pop, Titus Dragonescu, Marius Peculea.“

A doua zi „Infrățirea“ liberală desminție cele apărute în „Patria“, afirmând că societatea în chestie nu are în sânul său decât români, printre cari însă nu figurează fruntașii naționaliști menționați de gazeta propriului lor partid.

De care parte-i adevărul, deocamdată nu se știe și nici nu interesează așa de mult. Destul că vedem fruntași naționaliști bănuți pe drept sau nedrept de „Patria“ și apărați de „Infrățirea“, care crede că motivul atacului din „Patria“ nu poate fi altul decât demisia din partidul național a dlui Emil Hațeganu și Valentin Poruțiu. Altă explicație a gestului celor dela „Patria“ nu pot concepe oamenii „Infrățirei“. Iși uită însă că servilismul exagerat dela ei nu-i dogmă recunoscută pretutindeni.

Unirea bisericilor

Un eveniment puțin obicinuit a fost sărbătorit zilele trecute în comuna Sepreuş din județul Arad. Țăranii în frunte cu conducătorii lor au înbrăcat haina de sărbătoare pentru a serba astfel cununia a 14 perechi ce trăiau în concubinaj. La acest important act din punct de vedere moral a asistat și un numeros public din Arad în frunte cu prefectul județului.

Dar serbarea dela Sepreuş iese din cadrul local al Aradului. E o lecție de moralitate pentru întreaga țară și în special pentru bisericile românești. Intr'adevăr în timp ce valorile imoralității ne-au coplesit, bisericile noastre se hărțuesc pe teme ca cea dela Mischiu.

Urmeze exemplul Sepreuşenilor, și unitatea de acțiune a bisericilor românești va fi restabilită și certele înlăturate.

Peregrinajul la Sepreuş al Sibiului și Blajului e o necesitate a zilelor noastre. Onisfor Blaj.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Jupâni — Blochi

Necesitatea unei noi îndrumări a politicei noastre față de Sași.

Arătăm în numărul nostru trecut că față de Sași s'a adoptat o atitudine prea binevoitoare, pe care aceștia n'o merită. Motivarea schimbării ce-o pretindem este de tot simplă. Cunoscutul egoism de rasă al concetățenilor noștri sași, probat de nenumărate ori în cursul istoriei, nu le permite o loialitate sinceră față de noi, ba mai mult, le impune o perseverență opunere la întărirea elementului românesc.

Sașii nu-și desmint trecutul.

Pe noi nu ne miră deloc felul de-a judeca al lor. Li cunoaștem din istoria umilirii Românilor de pe „Fundus regius”, care ni-i înfățișează ca pe niște sârguincioși spoliatori ai drepturilor Românilor. A le atribui deci tendințe ce cadrează cu interesele românismului ar însemna să-i facem inconsecvenți față de aspirațiile lor din trecut, sintetizate așa zicând în două cuvinte: „jupân”, adică stăpân, dupăcum se numeau Sașii ei pe ei, și „bloch” cum ne ziceau nouă.

Intr'adevăr stăpâni au fost și mai sunt Sașii chiar și în zilele noastre. Au ajuns la această situație prin nenumărate fărâdelegi și susținuți de regimul unguresc, care-i adusesse pentru a nimici pe Români. Cu atât mai tristă-i starea „Blochilor”, victime ale lăcomiei săsești.

Unde a dus pe Români exploatarea săsească.

Prin văile Târnavelor, Hârtibacului, Cibinului, Bistriței și Bârsei glia românească este în cea mai mare parte stăpânită de Sași. Numai dosuri de dealuri și râpe le-au rămas la Români; iar în comune ai noștri locuiesc pe toate pâraiele, în timp ce ei ocupă străzile principale. Reforma agrară n'a adus nici măcar o îmbunătățire de unu la sută. Dar, dată fiind hârnicia Românilor din această regiune, este evident, că bunăstarea săsească și sărăcia românească au aceeaș bază comună: fărâdelegea. Amintim numai de procesele unor comune din jurul Sibinului, prin care pădurile și pășunile din preajma satelor curat românești au fost date Sașilor. Tot de pe vremea Ungurilor datează trecerea de către comitetele comunale, formate numai din Sași, a moșiilor comunelor politice în proprietatea bisericii săsești. Deasemeni se știe cum ne-a umblat cu breselele lor de meseriași.

Zelul antiromânesc de astăzi.

Dar în sfârșit ce-a fost, a trecut. Ne mângâiem ca nădejdea că se vor îndrepta toate. Concetățenii noștri sași caută însă cu orice preț să ne spulbere această speranță. Le e teamă că prea vom prinde putere în Ardeal și se folosesc de toate mijloacele pentru a ne împiedeca. Și au destule la îndemână. O înșiruire a lor e imposibilă. Amintim în treacăt câteva:

După îndelungate consfătuiri Sașii s'au hotărât să nu mai de-a pământuri în arândă și în parte la consătenii lor români, așa că aceștia nu mai au unde să-și samene puțin grâu sau porumb, indeosebi nu pot să-și facă rost de nutreț pentru vite. Stea pustii, dacă nu le putem lucra noi, își zic plugarii sași. Cu toate acestea sunt nemulțumiți din cauza reformei agrare, ce le-a redus moșiile bisericesti. Și au sărit chiar și cu bătaie asupra Românilor improprietăți în comunele Șicamică și Vorumlac din Târnavamare. Administrația e al doilea teren de

rezistență și atac al Sașilor. Se opun în fel și chip la tot ce e de interes pentru noi. Secretari comunali, primari și alți funcționari administrativi sași au în primul rând grijă de problemele săsești. Așa a fost posibil, ca într'o comună din județul Târnavamare să nu poată lua ființă casa culturală românească; căci nu-i era pe plac dlui notar sas.

În orașele așa zise săsești ceea ce-și permit administratorii sași, e revoltător. Ordinele cu privire la limba oficioasă au fost puse la o parte de mult. Pocitul dialect german răsună prin primării și alte oficii. De felul cum se lucrează acolo ne putem face o idee pornind dela hotărârea consiliului orașenesc din Brașov, care a decretat pentru Ardeal trei limbi oficioase. Exclusivismul de rasă al Sașilor grăsează pretutindeni, dela Draos până la Orăștie.

Solidaritatea română — unguerească față de Sași.

Pentru a-l ilustra cât mai bine relevăm un interesant fenomen ce s'a produs în Ardeal: Solidaritatea română — unguerească din orașele așa zise săsești. E reacțiunea firească a „blochilor” și unguurilor, pe cari în trecut Sașii tot îi mai respectau cât de cât, față de „jupânii” sași.

Ne arată necesitatea unei noi îndrumări a politicei noastre față de Sași.
A. M. & B.

Pleacă funcționarii

Rezultatele sistemului actual.
Perspective pentru tinera generație.

Lunia trecută s'au încheiat examenele la facultatea de drept din localitate. Sesiunea aceasta a fost una rodnică. Numeroși rezstanțieri de-ai studiului și-au achitat datoriile față de Universitate. Concomitent cu acest fapt înbucurător, listele celor ce-au făcut examene ne desvelesc o latură tristă a vieții noastre publice. Printre cei examinați e o seamă de funcționari superiori de stat. S'ar părea, la început, că avem de aface cu un fenomen foarte natural: Slujbașii statului tind să-și câștige cvalificația formală cea mai înaltă.

Intr'alte țări de constituționalism adevărat așa ar fi. La noi însă ne vedem iarăși în fața unui simptom patologic: Ieșirea din serviciul statului a tuturor elementelor capabile să-și creieze alt rost.

Cu riscul de-a-și zdruncina sănătatea, funcționari din frumoase situații prepară deci examene în orele lor de recreație, pentru a se vedea asigurați în cazul că sunt dați afară din slujbă, sau pentru a ieși la momentul oportun. În felul acesta se va realiza în întregime programul actualului regim de-a avea în administrație tot oameni fără nicio cvalificație și aserviți politicienilor; iar între liber-profesioniști vom înregistra o concurență nemaipomenită. Dacă mai adăugăm la toate acestea și insuportabilele difilcutății ale vieții economice, ne putem face o idee despre perspectivele ce așteaptă generațiile ce părăsesc acum băncile școlii.

r. r.

Oroarea țaranului român față de procese

Cauza ei. — 3450 lei plus 750 lei spese pentru o consultație advocațială de 1 oră și jumătate. — Stil și ortografie de avocat.

Ce pățește românul când ocolește pe român.

Lucru știut, că țaranul român are în genere o adevărată oroare față de procese. Câte un venerabil moșneag o spune foarte satisfăcut, că n'a umblat niciodată pe la judecăți.

Nu arătăm aici cauza acestei situațiuni, ci numai înregistrăm un caz recent, ce ni se pare cuprinde un indiciu sigur, că unde trebuie căutată.

E vorba de-un proces intentat la judecătoria de ocol din Huedin de cătră doi avocați de acolo unui funcționar român din Cluj și surorii sale. Acțiunea a intrat la 30 Aprilie 1924 sub nrul 2472. O publicăm în întregime, pentruca publicul să vadă cum se prezintă în Ardealul României Mari un asemenea act. Cititorii aprecieze, cari greșeli ortografice se datoresc, și cari nu, lipsei de caractere românești la mașina cu care a fost scris. Iată-l în cele ce urmează:

„Onorata Judecatorie de Ocol!
Paritii la 15. Aprilie 1924. au venit în cancelaria noastră cu rugarea ca în ziua urmatoare sai reprezentam la desbaterea lasamintului tatalui lor. După pace am studiat dosarul dela notarul public, am discutat cu ei starea factica și chestiile iuridice, leam dat sfat, la cererea lor leam comunicat spesele conform tarifului în vigoare. Paritii au declarat ca nu vreu sa plateasca acesteia spese si in consecinta renunta la ajutorul nostru advocațial si sau departat.

Studiarea actelor lasamantare, discutia și consfatuirea cu paritii au durat un ceas și jumătate. Pretul substratului lasamintului conform actelor lasamintare e 119.000 lei, în realitate

insa lasamintul valoreaza mai bine de 1000.000 L.

Fiindca paritii nu vreu sa plateasca pentru munca noastră, deci trebuie sa purcedem contra lor pe cale procesuala și rugam onorata judecatorie de ocol:

Sa binevoiasca după desbatere a judeca: paritii sunt obligati în mod solidar a plati reclamantilor 3540 lei capital și spesele dela vale, toate acesteia în termen de 15 zile și sub urmarea executiei.

Spese 750 lei.

Cu stima:

Dr. Varna Sabin și Dr. Deutsek Géza avocați.

Pân' aici actul, al cărui stil și greșeli ortografice ar fi un motiv de cădere la examenul de bacalureat pentru elevii oricărui liceu unguresc din Ardeal.

Pretensiunea ce-o formulează e straine. Nici mai mult, nici mai puțin de 3450 lei „capital” și 750 lei spese pentru 1 oră și jumătate. Din parte-ne n'adaugăm niciun comentariu. *Judecata și cei în drept vor ști să reacționeze după cum se cuvine.*

Legătura dintre oroarea țaranului față de judecăți și cazul de mai sus e evidentă. Asupra ei nu-i nevoie să mai stăruim.

Dealtfel cazul e binevenit dintr'un alt punct de vedere, a-nume cel național. Ne desvelește felul cum streinul îl taxează pe român, când îl are în mână. Și tot mai sunt români, ca funcționarul cu pricina, cari se adresează lor ocolind pe români.

O lecție și un îndemn le-a fost sortit să ne dea, avocaților Deutsek și Varna. ob.

Bilanțul sesiunii parlamentare

Zăpăceala recentei legislaturi.

Sesiunea Parlamentului s'a închis. Uluiți de numeroasele legi votate în ultimele ședințe, reprezentanții partidului liberal se pun pe odihnă. E ușor pentru ei. Greu însă pentru restul cetățenilor, asupra capetelor cărora urmează să se execute noianul de încalcite și pripite dispozițiuni legislative. Faptul a fost dealtfel recunoscut de însuși ministrul actual al justiției.

Principii ce se bat cap în cap stau la baza feluritelor legi votate de curând. Unele tind spre descentralizare, altele tocmai la contrariul ei. Așa că nimeni nu va protesta, când într'un viitor apropiat, dupăcum a spus-o d. Maniu, vor fi șterse printr'un unic articol de lege.

De pildă legea minelor ne aduce amestecul statului în funcțiunile factorilor economici. Amestec lăsat la aprecierea organelor ministerului industriei și comerțului sau a ministrului însuși.

Statul apreciază dacă capitalul societății e suficient.

Statul apreciază dacă personalul tehnic are experiență la organizarea și conducerea exploatărilor. Statul a probă programul de lucru și aceasta se chiamă concesiune. Aceasta se chiamă comercializare spre a evita regia căci se știe că Statul e rău gospodar.

Legea minelor e propriu zis o în-

făptuire a principiilor socialismului de stat de centralizare. Rezultatele ei vor fi o mărime a corupției și suzeranitatea politicianismului asupra factorilor economici.

De ce această trecere dela liberalism la socialism și dela trâmbitata descentralizare la centralizare, — nu înțelegem. Supunerea vieții economice influințelor politice nu ne miră de loc, căci exista și pân'acum. Cinișmul de-a o legifera e însă specific liberal.

Din dezbaterile parlamentare s'a văzut că aceeaș zăpăceală planează asupra tuturor celorlalte legi votate mai recent. Valoarea lor e nulă.

Dar parlamentarii și-au ridicat fără nicio remușcare adausele de diurne din cele 50 milioane sustrate căilor ferate, șoselelor și agriculturii.

Ne ard fabricile. Trei mari incendii am înregistrat Miercurea trecută. Unul la Cluj, unde a ars moara Friedman, pagubele fiind de 7 milioane lei. La București focul a distrus fabrica „Traian” și un mare depozit de lemne și cereale. Pagubele se evaluează la 45 milioane. Cauza nu poate fi alta decât neglijența cu care se face la noi orice. Se impun drastice măsuri pentru a putea evita noi dezastre, ce ne duc la completa ruină economică.

Curiosități

Cele mai puternice ființe din lume.

Culeasă de: P. Roman.

Omul se crede bucuros pe el în cel mai puternic viețuitor din natură, iar apoi socotește ca urmându-l și pang animalele, cari ca leul, tigru, elefantul sunt de temut în luptă pentru viața lor.

Dar cu o astfel de judecată nu putem de loc pe calea cea mai bună, deoarece avem în vedere numai puterea musculară la animale, și puterea mintală la om. Dar nu ne gândim, ce poate un animal minuscul să învingă în cete până la cea mai însemnată putere ce se poate învingea.

Nu vom greși când vom spune că cele mai puternice ființe sunt pe lume, în realitate, niciuna nu e mai de neînvingătoare decât turnica din Africa Centrală.

D. Coillard, un misionar francez, din valea Barotte, din Africa se exprimă despre această plagă a aceluiași chipul următor:

— Le poți vedea în nenumărate locuri, toate în rânduri și ordine perfectă, făcând în mersul lor impresia unei panglici negre, largă și neîntreruptă de lungă. De unde vin? Unde duc? Nimic nu poate să le oprească în loc, nici să le abată din drum. Dacă e un obiect neînșlefuit, îl atacă și trec mai departe; dacă e o ființă vie, o atacă cu furie, urdu-se unele peste altele și pornesc în atac; în același timp însă grosul lor își vede în liniște de drum.

Dacă dau de un șanț cu apă sau de un zid, se adună mai întâiu pe margine, sau pe mal în masse compacte. După aceasta pentru a se sfârși? Este probabil; căci în curând se încep să se miște, înaintea sau înapoi bătând șanțul sau râul.

Mulțime de furnici se jertfesc pentru binele totalității; asemenea unor eroi, ce nu știu ce e moartea trecătoare și cadavrele victimelor, nepăsătoare de șinta lor.

Față de acest inamic nici un om, nici un animal, leul sau tigru, elefantul nu au altă apărare, decât să se ferească cât mai repede din drum. În momentul din partea locului, când conștient pe cineva la moarte, de obicei îl execută așa, că îl ung cu o unghie și îl leagă în drumul unei arbori de furnici. E uimitor, ce repede și cum nenorocitul pe lumea cealaltă nu te gândești că fiecare furnică, are alt ceva, de cât să ciupească și să bucățească de carne și s'o ducă departe. Totuși într'un timp uimitor de scurt, corpul e prefăcut în pulbere, cu oasele mai lucioase de cât unuia preparat în cel mai perfect mod de anatomie.

Adesea aceste armate de furnici se adună în sate întregi ai căror locuitori fug în poziții, iar după câteva zile, sau câteva săptămâni găsesc locuințele lor mai pline de cât ar fi putut să le înșlefască vre-odată. Aceste nu sunt de invenții sau povestiri de ale călătorilor. Furnicele curăță o casă de ori și fără murdărie, materie animală sau vegetală într'un mod neînchipuit.

Un martor ocular relatează următorul fapt:

Înapoiindu-se din o excursiune cu o colecție de insecte rare auzi strigăte de alarmă că vin furnicile. Revenind și-a stâns colecția și rufăria și a plecat. Pe drum și-a adus aminte că în uitat câteva albine într'o ladă cu ulei și camfor, bine închisă. A luat lada, groasă de 3 cm. găurită, și binele mâncate, au rămas acele rămășițe lucioase. După toate acestea putem face o idee despre puterea ce-o au niște minuscule ființe în organizarea lor colectivă și în ordine.

INFORMAȚIUNI

— Seminar teologic ortodox-român la Cluj. Sinodul eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului a decis deschiderea unui seminar teologic în Cluj. E întocmit deocamdată pentru cursuri pe trei ani. Studiile teologice se vor propune de profesori speciali, iar studiile auxiliare clericilor le vor asculta la facultatea de litere a Universității din Cluj, cu care seminarul va sta în strânsă legătură pentru creșterea unui cleric cu o cultură superioară. În seminar se vor primi numai tinerii cari posedă certificat de absolvire a cursului superior al unei școli secundare. Toți elevii sunt obligați să locuiască în internatul institutului și să se conformeze normelor stabilite de regulamente. Deasemeni nu vor putea fi înscrși ca studenți ordinari la alte institute. Seminarul se deschide la 1 Septembrie a. c. cu cursul întâiu. Intrucât se va putea asigura până atunci un local cu sale suficiente pentru învățământ și internat se vor deschide toate trei cursurile.

Dela Sedria orfanală primim:

În conformitate cu art. 4. din Protocolul încheiat între România și Ungaria, relativ la recensământul valorilor administrate de către casele minorilor și interzișilor, guvernul român urmând să constate averea minorilor și interzișilor supuși români, administrată cumulativ de casele orfanale ungare din județele rămase Ungariei și cari nu au suferit nici o modificare teritorială în urma Tratatului de Pace dela Trianon reprezentanții legali ai minorilor și interzișilor supuși români sunt datori să declare Sedriei Orfanale

creanțele lor făcând parte din gestiunea cumulativă a caselor orfanale ungare.

Declarațiunile vor trebui să conțină numele și domiciliul declarantului, totalul creanțelor declarate, indicarea casei orfanale în a cărei gestiune cumulativă se găsesc creanțele declarate și data la care aceste creanțe au intrat în această gestiune.

Aceste declarații urmează să fie făcute cel mai târziu până la 10 Iulie viitor la Sedria Orfanală competentă.

— **Condamnare.** Primim spre publicare următoarea condamnare: Tribunalul Cluj la 2/VII 824 a condamnat pe Iliesiu Vasile la 4 luni închisoare pentru că în anul 1923 la 15/III a palmuit pe Réthy Károly matador de carne, pentru apostrofarea Românilor și pentru mărirea zilei de 15/III s'a făcut apel.

— **O numire binevenită.** Prin noua lege de organizare și unificare justițiară s'a înființat un inspectorat pentru închisorile și institutele de corecție din Ardeal. În acest post a fost numit d. Alexiu Fedorca, șeful secției închisorilor și institutelor de corecție dela Directoratul Justiției din Cluj. Numirea d-sale este primită de opinia publică cu deplină satisfacțiune, căci dl Fedorca este un profesionist recunoscut în materia penitenciarelor și Caselor de corecție. A lucrat în acest domeniu și a obținut rezultate frumoase.

Redactor și responsabil:

Octavian Buzea.

Cazul dna Dicescu — Opera din Cluj

In numărul nostru trecut înregistrăm bănuelile publicului clujan în jurul raporturilor dintre Opera română din localitate și fosta ei soprană. Pentru a le spulbera ceream direcțiunii acestei instituțiuni să ne dea lămuririle necesare. Zadarnică ne-a fost însă așteptarea de-o săptămână.

Concluziunile ce se desprind din atitudinea aceasta a conducerii vizate sunt puțin măgulitoare pentru ea dintr'un îndoit punct de vedere: 1. Sau că bănuelile publicului nu pot fi desmințite, ele fiind adevărate. 2. Sau că, după stagiunea trecută, ce ne-a dat două premiere, cei din fruntea Operei clujene sunt obosiți în așa măsură, încât nu pot risca formularea unei răspuns.

Red.

La armată se lucrează

Puțini ofițeri și subofițeri. Noui activări.

Excesiva critică ce se face la noi despre orice, ne obișnuise să vedem în ofițeri oameni scutiți aproape integral de muncă.

Ofițerii rezervați concentrați în vara aceasta și reînțorși acum la „vatră” ne spun lucruri ce spulberă bănuiala amintită. Ei vorbesc în termeni eligioși despre activitatea ce-o desfășoară ofițerii de trupă. Într'un timp relativ foarte scurt se face astăzi instrucția soldaților, căci sunt lăsați adeseori în concediu pentru a contribui la lucrul câmpului. Chiar și zilele trecute din multe unități jumătate din efectiv au plecat acasă pe-o lună.

Și meritul ofițerilor este cu atât mai mare, cu cât la trupă abia mai sunt subofițeri. Astfel ofițerul e nevoit să îndeplinească și agendele căpitarului, sergentului și plutonierului.

Pe deasupra numărul ofițerilor inferiori este așa de redus încât fiecare îi revin mai mulți soldați decât prescriu regulamentele.

Pentru ameliorarea acestei situațiuni ministerul de război a hotărât activarea de noi ofițeri și subofițeri.

Dl general Mărdărescu, ministru de război, a semnat o deciziune prin care se primesc, temporar în activitate de serviciu, în vederea activării, sublocotenenți de rezervă (combatanți și asimilați).

Se primesc ofițeri inferiori combatanți la corpurile de trupă din diverse arme și la serviciu, stabilimente, depozite, etc.

Se primesc ofițeri inferiori asimilați la toate corpurile de trupă și serviciile armatei.

Asupra condițiunilor de admitere și actelor ce vor trebui prezentate se vor cere relațiuni la ministerul de Război. Cererile și actele se vor înainta cel mai târziu până la 1 Sept. c. ministerului de război, serviciul personalului, prin corpurile de trupă respective.

Până la primirea definitivă în cadrele active, ofițerii vor rămâne la serviciile vacante existente tot timpul stagiului de încercare și încă un an cel puțin.

Deodată cu măsura aceasta, pentru a fi în conformitate cu principiul de economie fiscală al ministrului de finanțe, am crede de cuviință ca din prea numeroșii noștri generali să fie trecuți câțiva la pensie.

Săptămâna sportivă.

Strălucitul succes al sportului românesc la Cluj

Echipele românești în fruntea mișcării sportive clujene.

Victoria—Haggibbor 2:0. — Universitatea—K. K. S. E. 1:0.

Șampioana Clujului?

Săptămâna aceasta am avut de înregistrat două succese ale cluburilor sportive românești din Cluj.

Miercuri Victoria a bătut în football echipa Haggibbor, rezultatul fiind 2:0. Iar Joi Universitatea și-a mai câștigat două puncte prin înfrângerea lui K. K. S. E. Datorită arenei de tot înmuiate în urma ploii torențiale din ziua aceea, jucătorii echipei studențești n'au putut să-și desfășoare jocul lor obișnuit. Așa că victoria a fost minimală de 1:0.

* * *

Cu aceste două matchuri concursurile pentru șampionat au intrat în ultimul stadiu. Îmbucurător e că locul prim și al doilea le dețin cluburile românești. Abstragând dela satisfacția momentană ce ne-o produce, rezultatul amintit are o deosebită semnificație. Ne arată strălucitele perspective ale sportului românesc.

Căci să nu uităm, că suntem abia la început. Lipsiți de tradiții sportive, ba chiar și de-o terminologie adecvată, facem sport în orașele, mai mult streine de cât românești. A spune că acestea sunt condițiuni favorabile ar însemna să ne amăgim pe noi înșine. Și totuși în doi—trei ani am ajuns în în fruntea mișcării sportive într'un oraș cu vechi cluburi ungurești ca Clujul. Meritul e al neobosiților sportsmeni români, cari nu s'au dat înapoi dela niciun sacrificiu.

Dacă mai adaugăm și noua îndrumare a sportului în spirit latin ce se încearcă acum la noi în urma victoriei fraților noștri de sânge la olim-

piada din Paris, ne putem face o pălădă idee despre ceea ce va însemna sportul românesc după câțiva ani, când generațiile ce se ridică vor lua locul protagoniștilor atât de greu încercați din zilele noastre.

* * *

Matchul de Duminecă între Universitatea—Haggibbor, care va decide definitiv soarta locului prim, nu ne rezervă nicio surpriză. Astfel încât se vorbește ca de-un fapt împlinit de șampionatul echipei studențești. El a fost câștigat mulțumită bunei conduceri dela acest club și mai ales zelului jucătorilor: Guga, Lazăr, Bonciucă, Giurgiu și al celorlalți. r. r.

Căsătorii.

Doi prieteni ce se află în America, unul în etate de 23 ani și unul de 28 ani, doresc a face cunoștință cu două fete din Transilvania, care să corespundă etății de mai sus. Doritoarele de a face cunoștință pentru căsătorie, să-și trimită fotografia pe adresa de mai jos:

Au 28 S. și Au 23 P.

313 Hellen Str. Box 34

Mc. Kees Rocks Pa U. S. America

Am pierdut carnetul meu de lucru făcut de Corporația Industrială din Cluj. Il declar nul în mâna oricui s'ar găsi.

28/VI 924.

Eugean Weisz
legător de cărți.

* **Ornamente Bisericești la librăria Anca.**

Alexandru Anca Cluj Preț curent

pentru Ornamente bisericesti:
Odăjdii (Vesmintele preoțești) constă-
tătoare din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecuțe,
1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite
motive și culori din damast de mătase în ca-
lități deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori:

în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu
două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe
pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăie-
turi cu posomant auriu sau argintiu prețul
unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori
se trimit numai contra 100 Lei anticipativ.
La restituirea mustrelor să predați banii.

Colare. Berete, Brăuri, Plastroane.

Potcap de mătase —	120—
Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru —	250—
Beretă de cașmir negru gr. cat. —	250—
Colar de pânză „Leo” —	50—
Colar de cauciuc —	45—
Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase —	1500—
Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase —	1500—
Brâu (cingulum) negru de lână —	450—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted —	150—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted —	120—

La comandă să se dea numărul și lăr-
gimea colarului plastronului și a beretei.
Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Recvisite bisericesti:

1 Cădelniță de bronz argintată —	1750—
Una fiitoare de tămâie cu linguriță din bronz argintat —	550—
1 Candelă din bronz argintată —	900—
1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri —	3800—
1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm. —	1200—
1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit —	1000—
1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email —	1000—
Cruce de lemn cu Hristos în relief —	120-200—
3 Cutii de aluminiu pentru oștie —	150—
1 Căldărușe cu aspergii (stropitor) bronz argintat —	1200—
1 Căniță cu tavă pentru spălarea mâ- nilor (bronz argintat) —	850—
Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat) —	1200—

2 Vase de sticlă cu tavă de zink (la proscomidie) —	380—
1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted —	2800—
Disc și ștelușă (bronz aurit) —	1000—
1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O. —	1800—
1 Cutie de bronz aurit cu capac pen- tru sf. cuminecătură la bolnavi —	1500—
Ciborium (bronz aurit) —	3800—
Monstranță (bronz aurit) rom. kath. —	5500—
Clopoțele pentru altar —	100-200—
Copcii (cârlișe) pt. odăjdii (aurite și argintate perechea —	100—
Sfeșnice pt. perete (cu un braț) —	50—
— (cu două brațe) —	100—
Icoane sfinte —	45-200—

Banii se trimit înainte, comenzile se
efectuează în 3—4 săptămâni.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru
străinătate dublu.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele
Piese teatrale și Poezii
cele mai bune pentru sărbări școlare
și populare.

Teatre:

* „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Țințariu —	20—
* „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Țințariu —	15—
* „Gura Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Țințariu —	20—
* „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Țințariu —	15—
* „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Țințariu —	15—
* „Petitorii” comedie într’un act de Nic. Țințariu —	15—
* „Puiu Codrului” piesă haiducească 3 acte de Nic. Țințariu —	20—
* „Nevasta mea fie ingeri ca ea” (po- porală 3 acte) de Nic. Țințariu —	15—
* „Infumuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă —	20—
* „Flecăre cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău —	20—
* „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky —	15—
* „Doine și Chiuituri” adunate din gura po- poporului de „Siminic” —	15—

Diferite:

* „Inima mea” (cântece populare) —	15—
* „Imnuri Românești” (cântece naționale) —	10—
* „Ecouri” de Traian Dumbrava —	5—
* „Umoristice” (Glume) de Costi —	15—
* „Versuri din Răsboi” (poezii populare) —	10—
* „Iubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce —	15—

* „Imnul Studențesc Creștin” pentru Pian și voce —	15—
* „Căltindare” cărți cu târgurile —	10-40 Lei
* „Dicționar” român-maghiar —	5—
* „Carte de visuri” —	15—
* „Observări critice dela adunările învă- țătoarești de I. Pavelea —	5—
* „Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea —	20—
* „La isvoarele vieții” de M. Velea —	10—
* „Pentru Macedonia” imperativul nos- tru național de M. Dragnea —	10—
Scrisori de iubire de după mai mulți autori —	10—
* „Aventurile fantastice” ale lui Wi- llyams Gotthard roman —	10—
* „Nenorociții” (roman) de A. Șerbă- nescu-Buzău —	8—
* „Trepetnicul” (expl. semnelor —	3—
Numirea nouă și veche a străzilor ora- șului Cluj —	6—

Cărți școlare:

* A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag). de Dr. Szentpéteriné —	20—
* Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure —	30—
* Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpé- teriné —	15—
* Geografia jud. Cojocna în limba ma- ghiară de Dr. Szentpéteriné —	15—
* „Iuliu Caesar de bello Gallico” ma- nual pt. cl. V—VI. de Traian Popa prof. de liceu —	35—
* „Lecții de limba română” de prof. Murășan —	20—

Cărți preoțești:

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufle- tului de I. Genț —	25—
--	-----

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufle- tului de I. Genț ediție de lux —	—
* „Predici la Morf” de prot. I. Margh- —	—
* „Predici pentru postul mare” (ciclul duplu) de protopop I. Marga- —	—
* „Pastorul sufleteș” (I—VI. vol.) —	—

Juridice:

* „Criza valutară și asanarea ei” de Dr. M. Șerban —	—
* „Legea de execuție” trad. de Dr. Barta și Dr. Hancu —	—
* „Vademecum” rom.-mag. de Dr. Köver —	—
* „Jurnal de term. adv.” (cu pereți tar- folosibil pe orice an) —	—

Medicale:

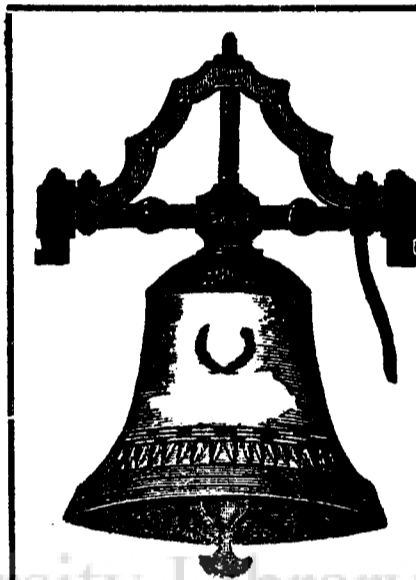
* „Cartea Moașelor” de Dr. Grigori pentru toate femeile —	—
--	---

Cele cu semnul (*) sunt nou a
La comandă banii se trimit în
plus porto.

Toate prețurile sunt reze-
și pentru streinătatea du-

S'a pierdut cartea de lucru
de corporația
trială Cluj, sub numele Burger
călfă de lăcătar. Cel ce o va a-
rugă a o preda corporației indu-
din Cluj, Str. Vlăhuța.

De vânzare 13 bucăți acți-
banca „Coroan-
Cluj à 500 lei. Doritorii se vor
dlii Gavril Pop Bistrița Str.
No. 21.



Fabrica română ardeleană de
clopote patentate
și
Ornate Bisericești
**ALEXANDRU
ANCA
CLUJ**

Piața Unirii Nr. 32.
Fabrica C. Victoriei 36.



Societate Anonimă

RUDOLF MOSSE

de Editură Librărie și Publicitate, București, Buievardul Academiei Nr. 4.
Telefon 64—41.

Centrala pentru Transilvania: CLUJ, Str. Regina Maria Nr. 37 Telefon 4—13.

AGENȚIE DE PUBLICITATE:

Primește orice anunțuri sau publicațiuni pentru toate ziarele din țară și străinătate. Re-
prezentanțe proprii în toate orașele mari din Europa și America. Primește afișe și pla-
carde pentru București și orașele principale din țară. Reclame luminoase pentru Bucu-
rești și Cluj. Reclame în Teatre și Cinematografe, Concesiunea Programelor, Proiecte de
reclame artistice.  Redacția și Administrația:

ANUARULUI ROMÂNIEI

Lucrarea cea mai vastă, mai complectă, mai serioasă din acest gen. Va cuprinde toate adresele exacte, riguros con-
trollate ale firmelor comerciale, ale întreprinderilor industriale, financiare, proprietarilor agricoli, meserilor, apoi profe-
siuni libere, advocați, medici, ingineri arhitecți etc., din orașele și comunele României-Mari. Va apare la începutul
anului 1925. Se primesc de pe acum anunțuri, lămuriri, rectificări de adrese. Reprezentanta tuturor Anuarelor din
lume. Se dă tot felul de informațiuni la

Centrala pentru Transilvania: CLUJ, Strada Regina Maria Nr. 37.